

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique
P.B.
8900 IEPER 1
3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Verkiezingskoorts op redacties

Vlaamse journalisten verwerken het oorlogsleed

De herwonnen vrijheid van Mark Vlaeminck

Fotopersprijs Vlaanderen levert briljante winnaars op

Journalisten ruziën over Antwerpen

Bewaarbijlage:
Vademecum voor zelfstandigen, deel 3

Van de redactie	3
Actueel	
Verkiezingskoorts leidt tot mediamutaties	4
13 ^e Internationale Dag van de Persvrijheid	5
Censuur van Ombudsjan mocht niet	5
Allochtonen en media: een hinkstapsprong	5
April brengt 2 procent loonindexering	5
Vlaamse Regering vrijwaart collectief geheugen redacties	5
José Masschelin naar correctionele	5
Verlagen uit Irak	
Vlaamse redacties verwerken oorlogsleed	6
Luc De Smet (VTM) over zijn afscheid van Bagdad	7
Nieuws van de verenigingen	8
Mens achter het Nieuws	
Alles kan, niets moet nog voor Mark Vlaeminck	13
Fotopersprijs Vlaanderen	14-15
Enerzijds/Anderzijds: hoe sanitair is de Antwerpse pers?	
Rudy Collier: Te kakken gezet	16
Roger Van Houtte: We deden alleen onze journalistieke plicht	17
Boeken	18
Scheef bekeken	4
Onder embargo	19

**UITNEEMBAAR KATERN:
VADEMECUM ZELFSTANDIGEN,
DEEL 3**

9-12

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten (VVJ)

Coördinatie

Pol DELTOUR en
Luc STANDAERT

Vaste medewerkers

Jan BACKX
Kim DUCHATEAU
Marleen FRANSEN
Johan VAN CUTSEM
Kris VANDERHAEGEN
Luc VANHEERENTALS

Redactiesecretariaat en abonnementen

Lisbeth Moons
Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155
1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
avbb@journalist.be

Publiciteitsregie

Laurent COPPENS
E-mail laurent.coppens@euronet.be

Lay-out & druk

Drukkerij Deman nv
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

Eresaluut

Ik schrijf deze tekst rustig van achter mijn bureau met uitzicht op een langzaam inslapende stad. Risico op enige schending van mijn fysieke integriteit is er niet bij. De journalisten in het Palestine hotel in Bagdad konden dat enkele weken geleden niet zeggen. Terwijl zij zich, absoluut buiten de frontlinie, opmaakten om te berichten over de intrede van de Amerikaanse troepen in de stad, werd hun hotel door diezelfde troepen beschoten. Voor twee journalisten van Reuters kwam alle hulp te laat. Zij keerden in doodskisten naar huis terug. Gewoon even een schot gelost in de richting van een hotelkamer waar zij aanwezig waren.

De Amerikanen kwamen eerst nog met de uitleg dat ze zelf waren beschoten vanuit het hotel, maar deden achteraf niet veel moeite meer om de zaak te duiden. Dit ruikt erg naar een gerichte actie om de media op hun plaats te zetten. Een niet mis te verstaan waarschuwingsschot aan alle mensen die de afgelopen weken probeerden vrije informatie uit Bagdad aan de wereld te bezorgen. Ook het voorval enkele dagen daarvoor, waarbij een aantal journalisten van de Britse zender ITN onder vuur werden genomen en waarbij eveneens enkele doden vielen (onder wie allicht ook de Frans-Belgische cameraman Fred Nerac), kan bijna niet anders dan op die manier geïnterpreteerd worden. Als we met veel moeite aannemen dat de Amerikaanse militairen de duidelijk herkenbare wagens van de journalisten bij de aanslag in het noorden niet herkend zouden hebben, van het Palestine hotel wist iedereen dat de buitenlandse pers er samentroepde.

Dit stuk is een eresaluut aan alle collega's die niet rustig vanachter hun computer konden werken de afgelopen weken, maar die er alles aan deden om nieuws van een land in oorlog te brengen en die daarvoor bange momenten hebben gekend en zelfs hun eigen leven hebben geriskeerd. Zonder hen hadden we nog minder geweten hoe het er aan toe gaat in een moderne kruistocht.

Ondertussen hebben we ook leren leven met het fenomeen van de 'embedded' journalisten. 'Embedded', ingekapseld in het leger. Mijn journalistieke hart bloedt als ik er over hoor praten. Toch ben ik er anders over gaan denken naarmate het conflict vorderde. Als je niet veel keuze hebt, is meetrekken met het leger misschien nog de beste manier om over de gevechten te berichten. En men kan het werk van de media misschien wel even controleren of censureren, maar men kan journalisten nooit verhinderen dat ze achteraf met hun informatie uitpakken.

Josse Abrahams

Eigen foto

Verkiezingsvirus leidt tot mutaties bij de media

Pol Deltour

We stormen in razende vaart op de federale parlementsverkiezingen af, en we zullen dat geweten hebben. Kranten en magazines publiceren indrukwekkende reeksen, specials en zelfs extra katernen over '18 mei'. De Standaard bracht op 22 april een leuke jongerengids over de kiesverrichtingen uit; De Morgen doet het met vijf bijlagen die elk een provinciale kieskring uit de doeken doen. Ook voor de audiovisuele media is het alle hens aan dek. Op VTM steken Liekens, Polspoel en Desmet een tandje bij, en natuurlijk geeft ook de nieuwsredactie extra gas. Maar de opvallendste verkiezingsjiver legde tot dusver toch de VRT aan de dag. De openbare omroep liet sinds de paasvakantie van zich horen en zien met telegenieke programma's als 'Doe de stemtest', 'Bracke & Crabbé' en 'Advocaat van de duivel'. De kritiek dat de VRT de zaken aldus ietsje speedier en luchtiger aanpakt dan mogelijk van een openbare omroep kan worden verwacht, wijzen directie en hoofdredactie van de hand. 'Zolang de mensen er 's morgens maar over praten', is het motto aan de Reyerslaan. Want dient dit niet juist de democratie...

De VRT zal zijn tv- en radioredacties overigens doen samenwerken als nooit tevoren, wat haar vanzelfsprekend een noemenswaardige voorsprong op de

concurrentie verleent. Daarbovenop lanceerde de openbare omroep op 16 april ook nog eens www.vrtnieuws.net. Een uitstekende nieuwssite, die deze dagen vooral op 18 mei focust maar mettertijd moet uitgroeien tot een digitaal nieuwskanaal waar niemand omheen kan.

De gevolgen van een en ander voor het medialandschap moeten nog worden bezien. Vrtnieuws.net, dat gratis is, zou wel eens een duchtiger kannibaal voor de krantensites kunnen betekenen dan gedacht. Ook de implicaties voor de geschreven pers als zo danig vallen niet te onderschatten. Het meeste tandengeknars valt momenteel echter in Vilvoorde te horen, waar het VTM-televisienieuws tenaauwernood nog de top-20 van de kijkcijfers haalt en waar het niet-investeren in digitalisering meer dan ooit als een historische gemiste kans wordt gezien.

Het verklaart allicht ook de opvallende uitval van Vlaams Mediaminister Dirk Van Mechelen (VLD) eind april, toen hij de VRT kapittelde voor het afvoeren van het opsporingspramma Ooggetuige. Volgens Van Mechelen is het succes de VRT naar het hoofd gestegen en gaat dat maar beter niet te ver meer door...

Scheef bekeken

"VTM, dat net als TV1 haast blindelings de kijkcijfers achteraloop, gaat nu nog een stap verder. Onder leiding van wereldwonder Ingeborg wil de commerciële omroep de kijker nu ook laten beslissen welke programma-ideeën wel en welke het scherm niet zullen halen. Het doet me denken aan politici die - behalve bij de keuze van hun dienstwagen - voor alles referenda willen uitschrijven. In een decor vol televisies [...] wil Ingeborg de kijker thuis keuzes laten maken die de VTM-top blijkbaar niet aandurft."

Erlend Hamerlijnck in *Dag Allemaal* van 15 april 2003

"Een van de positieve neveneffecten van de herstructurering was dat er meer geld vrij kwam. Jonge mensen kosten immers minder dan oudere journalisten. Toch mag een beginneling hier niet klagen. Een jonge journalist verdient maandelijks zo'n 2.250 euro bruto."

Egbert Hans, algemeen directeur van Belga, in *Scoop* (magazine van de derdejaarsstudenten Journalistiek van de Gentse Arteveldehogeschool) van februari 2003

"Mijn ervaring bij andere bedrijven, zoals Sanoma, Sparta en De Morgen heeft de snelle uitvoering van mijn werk hier mogelijk gemaakt. Dankzij die ervaring hebben we kunnen vermijden dat Belga er ook maar één dag heeft uitgelegd omwille van een staking. En dat is op zich al een hele prestatie voor een hoog gesyndicaliseerd bedrijf als Belga."

Egbert Hans in hetzelfde interview

"[De Financieel-Economische tijd] is een gespecialiseerde kwaliteitskrant. En die kan het zich niet veroorloven drie dagen van de markt te blijven."

Hans Maertens, algemeen directeur van Uitgeversbedrijf Tijd, over zijn brandende ambitie om met de FET een maandageditie uit te brengen, in *De Standaard* van 3 april 2003

"Voor wie geen talent heeft, bedraagt de levenscyclus op televisie hooguit drie jaar."

Paul Jambers in *Het Nieuwsblad* van 24 april 2003

"Ik weet dat de media mij op een bijzonder kritische manier hebben benaderd, maar ik kan dat nu sportief aanvaarden. Ik heb aangetoond dat ik interesse blijf hebben voor het vak, en niet vanop de zijlijn kritische en zure oprispingen ventileer."

Voormalig SP-politicus en NAVO-topman Willy Claes in *De Standaard* van 27 maart 2003

"Ik heb echt geen goesting meer om nog in televisieprogramma's op te draven. Die mannen van 'Man bijt hond' heb ik gewoon buiten gesmeten. Wanneer puntje bij paaltje komt word je altijd gedwongen om iets anders, iets tegen je gedacht te doen."

Robbe De Hert koelt zijn woede op de makers van *Man bijt hond* (Woestijnvis/VRT), *Recht van Antwoord* (Goedele Liekens/VTM) en *Mediamadammen* (VT4) in *De Standaard* van 9 april 2003

13de Internationale Dag van de Persvrijheid op 3 mei

De Internationale Dag van de Persvrijheid staat dit jaar op de agenda op zaterdag 3 mei, en dat zal her en der kunnen worden gemerkt. Een dag eerder, op 2 mei, lanceert de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) in de Brusselse Résidence Palace het nieuwe International News Safety Institute (INSI). Het gaat om een samenwerkingsverband met andere niet-gouvernementele organisaties dat journalisten in gevarenczones met raad en daad wil bijstaan.

Ook Reporters sans Frontières laat de 13e Dag van de Persvrijheid niet onopgemerkt voorbij gaan, en pakt uit met een geactualiseerde inventaris van gedode, mishandelde en gecensureerde journalisten over de hele wereld. (PD)

Censuur van Ombudsjan mocht niet

Wie wil verhinderen dat Ombudsjan de draak steekt met zijn zaak, moet niet proberen de uitzending ervan te verhinderen. Dat is censuur. Indien gewenst kan men na de uitzending wel naar de rechtbank stappen en schadevergoeding vragen. Dat besliste het Antwerpse hof van beroep in een geding tussen een Turnhoutse firma en de VRT.

De firma, die keukens produceert, verkreeg van een kortgedingrechter in Turnhout dat de VRT een kritisch item over haar niet met naam en toenaam mocht uitzenden. Daar werd een dwangsom van 1,5 miljoen BEF per inbreuk aan gekoppeld. De VRT tekende dus met succes hoger beroep aan tegen deze censuurmaatregel. (AD)

Allochtonen en media: een hinkstapsprong

Met een bijeenkomst in Brussel op zaterdag 26 april heeft het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden haar serie provinciale ontmoetingsdagen rond allochtonen en media afgerond. Het Minderhedenforum maakt zich sterk dat het her en der een serieuze reflexie over de aanwezigheid van allochtonen in de media heeft op gang gebracht. Het wijst ook concrete initiatieven die inmiddels genomen zijn bij de VRT, TV-Brussel en Belga. Van haar kant steunde Vlaams minister Mieke Vogels (Agalev) de totstandkoming van de CD-rom 'Gevestigde Waarden', die journalisten de contactgegevens van diverse allochtone deskundigen aanbiedt.

April brengt 2 procent loonindexering

De lonen in het kader van het Aanvullend Nationaal Paritair Comité voor Bedienden (ANPCB) worden per 1 april 2003 met 2 procent geïndexeerd, en dat betekent ook goed nieuws voor de meeste journalisten. In de meeste bedrijfsCAO's wordt de indexering van de lonen immers gekoppeld aan de evoluties bij het ANPCB. Dat is ook het geval met de

CAO voor magazine-journalisten die de AVBB met FEBELMA afsloot. De aangepaste barema's worden ten spoedigste gepubliceerd. (PD)

Vlaamse Regering op de bres voor collectief geheugen opiniepers

De Vlaamse Regering gaf op 25 april jl. groen licht aan het project van Mediaminister Dirk Van Mechelen (VLD) om oudere journalisten vrij te stellen voor de opleiding van jonge collega's. De Vlaamse Regering trekt hiervoor in het kader van een nieuw Protocol met de geschreven-perssector 900.000 euro uit. Met het initiatief worden twee vliegen geslagen in een klap: de pijnlijke uitstoot van oudere journalisten op redacties wordt enigszins tegengegaan, en tegelijk wordt er iets gedaan aan het nog altijd prangende probleem van opleidingsstekort op talloze redacties. Officieel heet het dat de Vlaamse overheid met dit plan het 'collectieve geheugen in de Vlaamse opiniepers wil vrijwaren en valoriseren'.

De Vlaamse uitgevers krijgen nu tijd tot 15 mei om projecten in te dienen. De beoordeling van de aanvragen gebeurt door de administratie Media in samenspraak met twee 'onafhankelijke, eminente vertegenwoordigers uit het journalistenmilieu'. In juli al wil Van Mechelen de subsidiepot van 900.000 euro definitief verdelen. (PD)

José Masschelin naar correctionele voor misbruik inzagerecht

José Masschelin van Het Laatste Nieuws moet zich verantwoorden voor de correctionele rechtbank voor misbruik van inzagerecht in een gerechtelijk dossier. Dat besliste de raadkamer van Gent. José Masschelin had geciteerd uit het strafdossier dat het gerecht samenstelde tegen Joop Schafthuizen. Dat is de levensgezel van Gerard Reve tegen wie een onderzoek omtrent ongewenste pedoseks loopt.

Het inzagerecht in een hangend strafdossier is een van de gerechtelijke innovaties die na de affaire-Dutroux via de zogenaamde wet-Franchimont zijn ingevoerd. Keerzijde van de medaille is dat de verdachte of het slachtoffer die inzage plegen, de bekomen informatie niet publiekelijk mogen misbruiken. Het proces-Masschelin vormt een belangrijk en risicovol precedent voor alle gerechtsjournalisten. Ook de ouders van een jongetje dat door Schafthuizen zou zijn aangerand, zijn naar de correctionele rechtbank verwezen. (PD)

Hoe Vlaamse redacties het oorlogsleed verwerkten

15 journalisten gedood en 2 vermist – een van die laatsten is de Frans-Belgische cameraman Fred Nerac die werkte voor het Britse ITN (zie www.ifj.org). Een hele reeks bedreigingen en pesterijen aan het adres van (vooral onafhankelijk rondtrekkende) reporters. Een niet te noemen serie van censuurdecreten en desinformatiecampagnes – niet enkel vanwege Saddams voice Saïd Al-Sahaf maar even goed aan Brits-Amerikaanse kant. Tot slot: een bloemrijke reeks van uitglijders én manipulaties van de hand van journalisten zelf, waarbij vooral enkele VS-collega's zich wisten te onderscheiden.

Het is de trieste balans van een dikke maand oorlog – waarmee overigens niet is gezegd dat er een tijd van vrede zou aangebroken zijn. Oorlogs- en rampjournalisten hoeven hun overlevingskits nog niet te ver weg te steken. Het zou doen vergeten dat ook de Vlaamse nieuwsredacties tussen 22 maart en 15 april een verbeten gevecht hebben gevoerd. Een gevecht om correcte informatie, en tegen manipulaties en eenzijdigheid. We vroegen enkele collega's hoe zij de oorlog in Irak hebben verwerkt.

Pol Deltour
Marleen Franssen

Marc Eelen (Belga): 'Veel internet'

Bij het persagentschap Belga zijn de verschillende redacties ingezet om de buitenlandverslaggeving rond Irak te verzorgen. Naast berichten van internationale agentschappen waarop Belga geabonneerd is, deed de redactie ook een beroep op de ervaringen van twee Belgische artsen die in Irak verbleven en zopas naar België terugkeerden. Ook de berichten op CNN en BBC werden systematisch gescreend.

Buitenlandredacteur Mark Eelen: "Voor mij was ook het internet een belangrijke bron van informatie. Er bestaan websites die specifieke informatie rond Irak bundelen en op sommige verzamel-sites vind je een overzicht van artikelen uit kranten zoals de Deutsche Zeitung en The Washington Post. Ook het raadplegen van anti-oorlogsbronnen en van de websites van Asia Times en The Yellow Times behoorde tot mijn dagelijkse bezigheden."

Evita Neefs (De Standaard): 'Nooit een enkele bron'

In tegenstelling tot Het Belang van Limburg kon De Standaard de crisis in de Golf wel door een paar eigen mensen laten verslaan. Thomas Ertbrinck zat in Noord-Irak en Jorn De Cock verbleef in Egypte en zal nog tot het einde van de maand in Jordanië vertoeven. Volgens Evita Neefs van de redactie Buitenland is er verder uitgebreid beroep gedaan op agentschappen zoals AP en Reuters en op het persagentschap Belga dat voor zijn gebruikers een selectie van de belangrijkste AFP en DPA-berichten maakt.

"Daarnaast hadden we ook op regelmatige basis contact met mensen uit de NGO-wereld en hulpverleners ter plaatse. We brachten interviews met Irak-experten en academici om de oorlog voor de lezer in een ruimer perspectief te plaatsen." De Standaard maakte ook gebruik van het copyright dat de krant heeft op NRC Handelsblad, The Guardian Observer, The Washington Post en The Financial Times. Neefs: "We baseren ons immers nooit op één enkele bron."

Robert Capiot (Belang van Limburg): 'Met dank aan GPD'

Bij Het Belang van Limburg was vooral de GPD, de Geassocieerde Persdienst, een dankbaar instrument bij de verslaggeving rond de oorlog in Irak. De GPD is een samenwerkingsverband tussen 22 Nederlandse regionale kranten, waarvan ook Het Belang en Gazet van Antwerpen deel uitmaken. Buitenlandredacteur Robert Capiot van Het Belang: "Zo konden we een beroep doen op de verslagen van Mark Van Assen die in Koeweit en Bagdad zat. Ook in Turkije zaten er GPD-verslaggevers die Irak vanuit het noorden binnentrokken. Dat liet ons toe om niet uitsluitend op de berichten van de internationale agentschappen te moeten voortgaan. Voor een kleine regionale krant als Het Belang is het gezien de hoogte van de verzekeringspremies nu eenmaal onmogelijk om zelf medewerkers naar oorlogsgebieden te sturen."

Jef Lambrecht (VRT-radio): 'Gevoel van onveiligheid'

VRT-radiojournalist Jef Lambrecht verbleef een vijftal dagen na de bevrijding van Bagdad in de Iraakse hoofdstad. "Een aantal dingen zijn me heel sterk bijgebleven", zegt Lambrecht, "bijvoorbeeld die keer dat een Amerikaans commando hun kalasjnikovs op onze auto richtten. Ook het beeld van de hoofdwinkelstraat in het oude Bagdad: alles was zwartgeblakerd van brandstichtingen en we hoorden constant schoten van gewapende bendes en plundersaars." Als je je als journalist niet kan baseren op de plaatselijke media, ben je aangewezen op je eigen oren en ogen, zegt Lambrecht. Uit zijn peilingswerk bleek vooral dat de aanwezigheid van de Amerikanen voor de Iraki's volstrekt ongewenst was. De radioreporter verwijst naar de beelden van de zogenaamde volkstoeloop bij het naar beneden halen van het standbeeld van Saddam. "Dat was eigenlijk een dankbaar symbool. Toen ik de beelden later op televisie zag, moest ik spontaan denken aan het beeld van de sloping van de Berlijnse muur. Maar het was helemaal geen opwelling van volkswoede. Er waren hooguit een driehonderdtal Iraki's rond het standbeeld verzameld."

Verslagen uit Irak

Afscheid van Bagdad

Niet Bagdad, maar de persvrijheid was het eerste slachtoffer van de jongste Golfoorlog want die kreeg al een flinke deuk nog voor de eerste kruisraketten insloegen.

Luc De Smet
VTM

Luc De Smet

Volgens de Amerikaanse president had niemand nog iets in Irak te zoeken en voor zover al niet vertrokken, moesten journalisten, diplomaten en zakenlui zo snel mogelijk het land uit. Die stille wenk is niet in de wind geslagen. De grote Amerikaanse zenders gingen weg en de verzekeringspremies schoten pijlsnel de hoogte in, toeval of niet. Vanaf 20 maart zou de volledige verzekering voor een journalist en zijn medewerkers niet minder dan 12.500 euro per dag en per persoon kosten. De mediabedrijven moesten eens slikken, te velde was er verbijstering. De rekening was snel gemaakt: weg uit Bagdad.

Berichten vanuit Bagdad was nooit een gemakkelijke zaak door de stugge en argwanende houding van de Irakezen. Maar het was de Amerikaanse dreiging die de berichtgeving onmogelijk heeft gemaakt. Net voor het laatste oorlogsvrije weekend was er nog grote journalistieke bedrijvigheid. Honderden journalisten verdrongen zich op het ministerie van Informatie voor een accreditatie. Wie in Bagdad wou werken, kreeg een 'minder', een begeleider toegewezen. Uiteraard was dat niet gratis. Een tv-ploeg betaalde 250 dollar en daarbovenop 250.000 Irakese dinar (100 \$) per dag. En ook het gebruik - uitsluitend in het perscentrum - van de eigen satelliettelefoon kostte 100 dollar. Dat allemaal was cash te betalen, in dollars en lokale munt.

Maar het regime had de jongste maanden grote problemen met de begeleiding van die horde journalisten. De visa-beperking bleek uiteindelijk niet te volstaan om journalisten buiten te houden want op allerlei manieren kwamen ze het land binnen of bleven er veel langer dan toegestaan. Het ministerie van Informatie heeft een leger vrijwilligers opgeroepen om journalisten te begeleiden. Die mensen waren ook wel gezagsgetrouw maar niet zo beginselvast en ze hadden vooral oog voor de tijdelijkheid van hun job. Op het einde van de dag verwachtte iedereen een dikke fooi. In het verpauperde Irak is 20, 50 of 75 dollar meegenomen en in ruil daarvoor keken de meeste begeleiders graag de andere kant op en rapporteerden ze bijzonder summier aan hun bazen. Het chaotische geschied van beelden en wild over en weer geloop dreven zo'n gids tot wanhoop en luid gejammer over mogelijke sancties en het verlies van zijn job. Met wat goede wil (\$) was er veel te bereiken in die rusteloze dagen naar de oorlog toe.

Mineraalwater

Vele journalisten waren duidelijk klaar voor een oorlog in Irak maar

naarmate het uur van de waarheid naderde, sloop de vertwijfeling in de gelederen. Na het weekend was het hek van de dam. Plotseling kwamen sommigen tot de conclusie dat ze voor een echte oorlog stonden met ongekend geweld en onvoorspelbare afloop. Vertwijfeling veranderde in blinde paniek. Sommige hotels kregen de stempel 'onveilig' toegewezen wegens te dicht bij allerlei (toen al gestroopte) overheidsgebouwen. De onheilstijdingen namen toe en de rampscenario's waren niet meer te tellen. De Amerikaanse en de Britse kolonie begonnen een spectaculaire verhuispartij. Eén van de hotelkamers van een Amerikaanse zender was volgepakt met mineraalwater en dat is allemaal versast, samen met de kratten eten, de tientallen brandblussers, een toren toiletpapier en grote rollen plastic.

Op de vooravond van het bombardement is de Amerikaanse aftocht geblazen, op bevel van New York en op dringend of dwingend advies van het Pentagon. Dat zenuwachtige gedoe, de spanning en de geruchten waren niet van aard om kommerloos verder te berichten over de situatie in Bagdad en rustig te wachten op wat zou komen. Vanaf maandag gingen tientallen aanschuiven op het ministerie van Informatie om de rekening te vereffenen en de nodige stempels te krijgen om het land te mogen verlaten. En die vertrekkers probeerden de achterblijvers vooral te overtuigen om niet te blijven.

Het dak van het ministerie van Informatie was volgestouwd met tenten en satellietshotels. Maar op maandag is de ontruiming van het tentenkamp begonnen en op dinsdag bleef alleen puin achter. Op woensdag 19 maart was de satellietapparatuur opgeruimd en voor tv-journalisten was de draad met de wereld doorgeknipt.

Nederlaag

Op zo'n momenten moet je beslissen om te blijven of te gaan. De Belgische en Nederlandse omroepen hebben de situatie meteen als uitzichtloos ingeschat en hebben iedereen terug geroepen. Ook de verzekeringspremie van 12.500 euro per kop en per dag woog bijzonder zwaar. VTM besliste om de cameraploeg onmiddellijk terug te trekken en de journalist te laten beslissen over blijven of gaan. Blijven leek dan neer te komen op een bijna onaanvaardbaar risico lopen in een onvoorspelbare werksituatie.

Er waren meer vragen dan antwoorden en met pijn in het hart, en vooral gestuwd door de onzekerheid en de vloedgolf van onheilstijdingen, is dan maar beslist om terug te keren naar Amman. Nog voor de oorlog goed en wel was begonnen, is de stem van Bagdad gesmoord. Het was de nederlaag toegeven voor de strijd was geleverd.

Nieuws van de verenigingen

Ook stagiairs-beroepsjournalist krijgen korting bij De Lijn

Ook stagiairs-beroepsjournalisten kunnen genieten van kortingen bij De Lijn. Dat antwoordt de Vlaamse Vervoermaatschappij op een vraag van het VJ-secretariaat. Alle journalisten die in het bezit zijn van de gele reductiekaart, die ook aan stagiairs toegekend wordt, kunnen aanspraak maken op de zogenaamde Lijnkaart %. Deze geeft recht op een korting van 40 procent op de biljetprijs. Een nog groter voordeel genieten zoals bekend de erkende beroepsjournalisten (zie reeds De Journalist van december 2002). Op vertoon van hun voor 2003 gevalideerde perskaart en reductiekaart krijgen zij een volledig gratis jaarabonnement.

Afdeling Brussel-Brabant organiseert fiscale info-avond

Kan ik voor de belastingen de kosten voor een computer van mijn inkomen aftrekken? Is het beter de reële kosten af te trekken of laat ik het bij de forfaitaire aftrek? Hoe bereken ik mijn afschrijvingen? Hoeveel mag ik aftrekken voor pensioensparen? Voorafbetalingen of niet? En zo ja, hoeveel? De afdeling Brussel-Brabant van de AVBB organiseert op 13 mei om 20 u. met de steun van SABAM een voordracht- en debatavond rond het thema 'Journalisten tegenover de fiscus'. Plaats: Aarlenstraat 75-77 te 1040 Brussel.

Met een drankje na voor alle leden van de afdeling Brussel-Brabant en de leden van de Foto- en Filmpers die dit jaar hun lidgeld betaald hebben. Wie deze avond gratis wil bijwonen wordt verzocht naam, voornaam en erkenningsnummer mee te delen hetzij op philippede-camps@hotmail.com hetzij telefonisch aan Annemie Copers op 02/245.81.41.

Belgisch kampioenschap afstandslopen voor de pers 2003

Op zaterdag 28 juni organiseert De Financieel-Economische Tijd opnieuw het kampioenschap afstandslopen voor de Belgische pers. Het perskampioenschap wordt dit jaar gekoppeld aan de Watermolen Cup in Moorsel-Tervuren. Er zijn drie categorieën voorzien. Heren beroepsjournalisten (die hun perskaart of een bewijs van de hoofdredacteur voorleggen) lopen 12 km. Ook heren persmedewerkers (fotografen, layouts, commerciële en administratieve medewerkers) kunnen 12 km afhossen. Voor dames - journalisten, freelancers en persmedewerkers - is een parcours van 5 km afgelijnd. Het startsein wordt gegeven om 16u30. Kostprijs: 5 euro. Deelnemers melden zich gewoon aan bij de inschrijvingstafel voor de Watermolen Cup. Vermeld wel dat u meedoet aan de perskampioenschappen, en voor welk medium u werkt. U krijgt dan een speciaal borstnummer. Achteraf wordt een apart klassement voor de perskampioenschappen opgemaakt. Graag op voorhand uw inschrijving bevestigen bij guy.muesen@tijd.be (03/286 03 74). Dit belet niet dat sportievelingen zich ook ter plekke nog kunnen inschrijven. Meer informatie over de wedstrijd op <http://users.pandora.be/jean-pierre.verdeyen1>.

Europa-prijs voor journalistiek focust op drugsproblematiek

De Europa-prijs voor journalistiek is dit jaar weggelegd voor journalistieke bijdragen die de drugsproblematiek behandelen. De initiatiefnemers willen werk honoreren dat een of meer aspecten van het complexe dossier belicht - ongeacht de politiek-redactionele invalshoek die daarbij gekozen werd. De Europa-prijs belooft drie laureaten, de eerste met 8.000 Euro, de twee anderen met elk 1.000 Euro. De organisatie is in handen van de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ), het European Journalism Centre (EJC), het European Drug Policy Fund, en de Résidence Palace in Brussel.

Journalisten uit zowel de geschreven pers als de on-line media kunnen meedoen. Bijdragen moeten zijn opgesteld in het Frans, Engels, Duits, Spaans of Italiaans. Nederlandstalige artikelen dienen dus in een van die talen te worden vertaald. De artikelen moeten gepubliceerd zijn tussen 1 april 2002 en 30 april 2003.

De inzendingen moeten binnen zijn voor 1 augustus 2003. Meer info op www.ifj.org, waar ook inschrijvingsformulieren kunnen bekomen worden.

Deadline inzendingen voor Natali-prijs voor journalistiek op 31 mei

Intussen kunnen kandidaturen voor die andere prestigieuze persprijs, de Natali-prijs voor berichtgeving over mensenrechten, democratie en ontwikkeling, nog tot 31 mei worden ingestuurd. Dit initiatief focust voor 2003 op de problematiek van de globalisering. Voor de laureaat is een enveloppe van 10.000 Euro weggelegd.

Zowel schrijvende als on-line journalisten kunnen bijdragen insturen die verschenen zijn in de loop van 2002. De bijdragen kunnen in elke van de elf officiële EU-talen geschreven zijn, dus ook in het Nederlands. Meer info op www.ifj.org.

Vademecum zelfstandigen (3)

Ziehier het derde deel van ons vierdelige Vademecum voor Zelfstandigen. Dit keer aandacht voor het sociaal statuut van de freelancer. Zoals loontrekkenden, moeten zelfstandigen op basis van hun inkomen sociale bijdragen betalen wat in welbepaalde situaties dan rechten opent op zekere tegemoetkomingen. Spijtig genoeg valt dit sociaal statuut, in het verlengde van het al precare financiële statuut (zie vorige aflevering), niet echt royaal uit.

We bekijken eerst de wettelijk voorziene sociale bijdrageregeling en wat daar aan sociale tegemoetkomingen tegenover staat. Bijzondere aandacht gaat naar het sociaal statuut van wie freelanct in bijberoep. Volgt nog een overzicht van private verzekeringsmogelijkheden, waarmee de scherpe kanten van het wettelijke sociaal statuut desgevallend wat kunnen worden afgerond.

— Pol Deltour – Luc Vanheerentals

1. Starten als freelancer
2. Opdracht en betaling
3. Sociaal statuut
4. Belastingen, vennootschappen

Sociale bijdragen voor een sociaal statuut

Zoals loontrekkenden, betalen zelfstandigen bijdragen ter financiering van hun (collectieve) sociaal statuut. Bij zelfstandigen gebeurt dit door middel van driemaandelijks betalingen, ook wel kwartaalbijdragen genoemd, aan een sociaal verzekeringsfonds (zie aflevering 1). Uiterlijk drie maanden na het begin van de beroepsactiviteit moet men zich bij zo'n sociaal verzekeringsfonds aansluiten. Wie dit niet doet, wordt door het Rijksinstituut voor Sociale Verzekeringen (RSVZ) van ambtswege aangesloten bij de Nationale Hulpkas voor Sociale Verzekeringen. Het sociaal verzekeringsfonds stuurt elke drie maanden een stortingsformulier met het te betalen bedrag.

Per jaar worden de verschuldigde sociale bijdragen berekend op basis van het nettobedrijfsinkomen van drie jaar voordien. Het minimumbedrag per kwartaal belooft 452,43 euro (cijfer voor 2003). Er is ook een maximum voorzien: 2.964,2 euro per kwartaal. Niet onbelangrijk bij de keuze van het verzekeringsfonds is dat dit een eigen tarief aanreken voor werkingskosten. Alnaargelang het fonds gaat het om 3 à 4,7 procent van de sociale bijdrage, wat in de praktijk al snel een verschil kan maken van enkele honderden euro's per jaar.

Bij niet-betaling voor het einde van het kwartaal wordt het te betalen bedrag automatisch verhoogd met 3 procent, een boete die elk volgend onbetaald kwartaal opnieuw wordt opgelegd. Dat komt per jaar neer op 12 procent !

De bijdragen zijn fiscaal aftrekbaar (zie aflevering 4 van het Vademecum).

Een beginnende zelfstandige betaalt gedurende de eerste drie jaren een voorlopige bijdrage. Het gaat om respectievelijk 452,43 euro, 525,44 euro en 595,16 euro per kwartaal. Die voorlopige bijdragen zijn berekend op basis van een referentie-inkomen dat voor het 1ste jaar vastgesteld is op 8.924,25 euro, voor het 2de en het 3de jaar op telkens iets meer.

In elk van de daarop volgende drie jaren wordt er geregulariseerd op basis van de werkelijk verdiende inkomsten drie jaar voordien. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het aan de fiscus opgegeven inkomen. Vele zelfstandigen worden nog steeds onaangenaam verast door deze regularisatie (ook al worden de sociale bijdragen tijdens het 4de activiteitsjaar met 15 procent verminderd, zij het tot maximum 125 euro). Vandaar deze tip: leg van zodra u het referentie-inkomen overschrijdt geld opzij voor de regularisatie van uw sociale bijdragen in jaar vier. Een andere mogelijkheid is dat men, van zodra het inkomen het referentie-inkomen overstijgt, op vrijwillige basis hogere sociale bijdragen gaat betalen. Wie teveel zou betalen, moet zich niet te veel zorgen maken: er is het voordeel van de belastingaftrek, en te veel betaalde bijdragen krijgt men terug met een intrest van 8 procent per jaar.

Voor veel zelfstandigen is het driemaandelijks ophoesten van de sociale bijdragen niet evident. Bij de Commissie voor de Vrijstelling van Bijdragen van het Ministerie van Middenstand (Zaveltoeren 12de verdieping, J. Stevensstraat 7, 1000 Brussel) kan men dan een tijdelijk uitstel vragen. In het verzoekschrift moet men de 'staat van behoefte' goed motiveren, ondermeer met een gedetailleerd overzicht van de inkomsten en uitgaven. De Commissie kan vrijstelling geven voor 1 kwartaal of alle 4 kwartalen van een jaar, en dit geheel of gedeeltelijk. In 2000 bijvoorbeeld werden 16.830 aanvragen tot vrijstelling ingediend. De Commissie verleende in 5.637 gevallen een volledige en in 7.187 gevallen een gedeeltelijke vrijstelling.

Een vrijstelling krijgt men ook voor kwartalen waarin men niet actief was wegens ziekte of ongeval. Voorwaarde is wel dat deze erkend zijn als perioden van arbeidsongeschiktheid.

Vademecum zelfstandigen (3)

Hoe sterk is het vangnet?

In ruil voor het betalen van sociale bijdragen, verwerft de zelfstandige welbepaalde sociale rechten. Deze zijn in vergelijking met wat werknemers krijgen aan de lage kant: de gezondheidsvergoedingen dekken enkel 'grote' risico's, het pensioen is wel zeer schamel, en in tegenstelling tot de werkloosheidsregeling lenigt de faillissementsverzekering enkel de eerste, tijdelijke nood. Dat heeft natuurlijk ook te maken met het feit dat een zelfstandige al bij al ongeveer 20 procent van zijn inkomen aan sociale bijdragen besteedt, terwijl dat bij werknemers zowat 50 procent is. Hoe dan ook stelt dit voor freelancers het nut en de noodzaak van aanvullende verzekeringen tegen ziekte, ouderdom en rampspoed (zie hierna).

Gezondheidszorgen

Zelfstandigen moeten zich niet alleen aansluiten bij een sociale verzekeringsfonds, maar ook bij een ziekenfonds (zie reeds aflevering 1). Op die manier zijn ze verzekerd voor de zogenaamde 'grote risico's' in de gezondheidssfeer. Het gaat ondermeer om de kosten van een ziekenhuisopname, belangrijke heelkundige ingrepen, en een aantal zorgen vertrekt door specialisten. Ook bevallingen, röntgendiagnoses en sommige revalidaties vallen hieronder.

Niét gedekt zijn dus de 'kleine risico's' - denk aan de raadpleging van een arts, de aankoop van geneesmiddelen (buiten ziekenhuisopname) en tandverzorging. Hiervoor verzekerd zijn, veronderstelt dat men aan zijn ziekenfonds een bijkomende bijdrage betaalt.

Arbeidsongeschiktheid

Nog in de sfeer van de gezondheidszorg kan een zelfstandige die arbeidsongeschikt wordt aanspraak maken op sommige uitkeringen. De eerste voorwaarde is dat de arbeidsongeschiktheid erkend wordt door een adviserende geneesheer van het ziekenfonds. De uitkering wordt pas betaald vanaf de tweede maand arbeidsongeschiktheid. Ze bedraagt 29,93 euro per dag (778,18 euro per maand) voor wie personen ten laste heeft en 22,45 euro (578,70 euro per maand) voor wie er geen heeft. Deze bedragen komen overeen met het zogenaamde leefloon (het vroegere bestaansminimum).

Na 12 maanden kan de primaire arbeidsongeschiktheid worden omgezet in 'invaliditeit'. De tegemoetkomingen worden dan verhoogd tot respectievelijk 33,04 en 24,78 euro per dag (859,05 en 644,28 euro per maand). Deze invaliditeitsuitkeringen, die eventueel tot aan de pensioenleeftijd verstrekt worden, kunnen nog lichtjes worden opgetrokken wanneer de beroepsactiviteit definitief is stopgezet en als men hulp van derden nodig heeft.

De uitkering is in principe niet cumuleerbaar met een (andere) beroepsbezigheid. Maar met de toelating van de adviserend geneesheer kan men in de overgang naar een nieuwe job wel een aangepaste arbeid uitoefenen.

Kinderbijslag

De kinderbijslag voor het eerste kind van de zelfstandige belooft 36,93 euro per maand (voor een loontrekkende is dat 72,61 euro per maand). Voor het tweede kind belooft de bijslag 134,35 euro (wat even veel is als bij een loontrekkende). Wanneer in een gezin een rechthebbende (minstens halftijds) werknemer is en de andere zelfstandige, primeert het stelsel van de werknemer.

Los hiervan heeft een vrouwelijke zelfstandige recht op een forfaitaire uitkering van 1.924,06 euro in de periode van 6 weken na de dag van de bevalling. Voorts heeft de zelfstandige nog recht op kraamgeld. Het gaat om een eenmalige tege-

moetkoming van 983,68 euro voor het eerste kind en 740,10 euro voor de volgende. Ook in geval van adoptie wordt een premie van 983,68 euro betaald.

Pensioen

De normale pensioenleeftijd voor mannen is 65; voor vrouwen was dat in 2000 nog 62 maar wordt de leeftijd tegen 2009 geleidelijk opgetrokken tot 65.

Bij de berekening van het pensioen wordt uitgegaan van een loopbaan van 45 jaar voor een man en (anno 2000) 42 jaar voor een vrouw. In 2009 zal het 45 jaar zijn voor iedereen. Voor de berekening van de loopbaan tellen ook periodes van inactiviteit mee zoals ziekte en invaliditeit, maar niet de kwartalen waarvoor men een vrijstelling van sociale bijdragen genoot.

Het gewaarborgd minimum bij een volledige loopbaan bedraagt thans 783,46 euro per maand voor een gezin en 587,6 euro voor een alleenstaande. Ook het overlevingspensioen bedraagt 587,6 euro. Ter vergelijking: een werknemer krijgt na een volledige loopbaan 895,16 euro (gezin), 716,33 euro (alleenstaand) en 704,31 euro (overlevingspensioen).

Vervroegd met pensioen gaan kan vanaf zijn 60ste mits een minimum aantal jaren loopbaan kan worden voorgelegd. Voor elk jaar dat men vervroegd op pensioen gaat, levert men 5 procent van de pensioenuitkering in.

Indien men geen volledige loopbaan kan voorleggen, krijgt men een deel van de gewone pensioenrechten berekend op basis van het aantal gepresteerde jaren. Een man die bijvoorbeeld 40 jaar werkte, krijgt 40/45 van het pensioenbedrag. Zelfstandigen die hun activiteit stopgezet hebben, kunnen hun pensioenloopbaan wel vervolledigen door maximaal 2 jaar (of 5 jaar voor het bereiken van de pensioenleeftijd) via een 'voortgezette verzekering' verder hun sociale bijdragen te betalen.

Faillissementsverzekering

Bij de lancering in 1997 was de faillissementsverzekering nog enkel bedoeld voor gefailleerde zelfstandigen, in 1999 werd ze uitgebreid tot alle zelfstandigen die zich in de onmogelijkheid bevinden hun schulden te voldoen. De betrokkenen moeten hun zelfstandige activiteit hebben stopgezet en mogen geen andere uitkering ontvangen. In de drie voorafgaande jaren moeten ze een collectieve schuldenregeling verkegen hebben.

Gedurende twee maanden krijgt men een uitkering van maximaal 821,08 of 684,23 euro per maand, naargelang men al dan niet een persoon ten laste heeft. De vier daaropvolgende maanden krijgt men 410,54 of 547,39 euro. De zelfstandige kan slechts één keer in zijn leven aanspraak maken op deze faillissementsvergoeding.

Vademecum zelfstandigen (3)

Voor wie freelant in bijberoep

Wie zelfstandige journalistiek bedrijft bij wijze van cumulatief met een of ander hoofdstaatsrecht, kan zich wat zijn sociale zekerheid als freelancer beroepen op een belangrijke vrijstelling. De wet bepaalt immers dat journalisten, perscorrespondenten en iedereen die auteursrechten geniet, niet onderworpen zijn aan het sociaal statuut van de zelfstandige wanneer ze dat werk verrichten in bijberoep (artikel 5 van het Koninklijk Besluit nr. 38 van 27 juli 1967).

Het moet wel degelijk gaan om journalistiek werk. Lesgeven aan een journalistenschool wordt hier niet mee gelijkgesteld. En zopas nog weigerde de arbeidsrechtbank van Luik de vrijstelling aan iemand die af en toe wat redactiewerk verrichtte voor uitgeverij CED Samson.

De tweede voorwaarde is dus dat men al een ander hoofdberoep uitoefent - het weze als werknemer het weze als zelfstandige. Concreet moet men als werknemer al minstens een halftijdse job hebben, of als docent minstens 60 procent vervullen van een voltijds uurrooster. De vrijstelling geldt ook voor wie reeds een andere zelfstandige activiteit uitoefent in hoofdberoep, bij voorbeeld als advocaat, beheerder of cafébaas. Ook wie een hiermee gelijkstaand sociaal statuut heeft - met name als loopbaanonderbreker, werkloze of (brug)gepensioneerde (zie reeds aflevering 1) - kan zich op de vrijstelling beroepen.

Opgelet: de vrijstelling slaat niet enkel op de bijdrageplicht maar houdt ook in dat men via dit werk geen sociale rechten opbouwt. En nog iets: aan de fiscus moeten de betreffende inkomsten wel degelijk worden gemeld.

De freelance journalist in bijberoep die nog geen sociaal statuut heeft dat minstens gelijk is aan dat van de zelfstandigen, is toch verzekeringsplichtig. In het algemeen geldt voor bijberoepers dat ze minder sociale bijdragen betalen maar ook geringere sociale rechten genieten.

Voor wie de freelancer helpt

Vaak laten freelance journalisten zich bijstaan door een of meer 'helpers' zonder dat ze deze een arbeidsovereenkomst geven. Dat is een statuut dat de wet ook erkent, op voorwaarde dat de helper nog niet aanbeland is in het jaar waarin hij 20 wordt (tenzij hij inmiddels gehuwd is), dat hij nog kinderbijslaggevende student is, of nog dat hij minder dan 90 dagen 'helpt'. Wie aan een van die omschrijvingen voldoet, is niet individueel verzekeringsplichtig als zelfstandige.

Een apart soort helper is de stagiair-zelfstandige. Deze heeft met een zelfstandige een stagecontract en staat in het kader hiervan zijn 'patroon' ondermeer bij in de beroepsuitoefening. De stagiair betaalt sociale bijdragen op de vergoeding die hij ontvangt, maar de zelfstandige stagemeeester komt tussen voor 1/3 van het wettelijk minimum aan sociale bijdrage.

Nog een andere soort helper is de meewerkende echtgenoot (95 procent zijn vrouwen !). Tot eind 2002 waren zij vrijgesteld van sociale bijdragen, maar beschikten ze enkel over 'afgeleide' rechten op ziekteverzekering, gezinsbijslag en pensioen - en dit zolang ze getrouwd bleven. Het belette niet dat ze op vrijwillige basis konden bijdragen voor arbeidsongeschiktheid en het vrij aanvullend pensioen (zie infra). De regering besliste onlangs deze groep in twee etappes een eigen sociaal statuut te geven. In een eerste fase (2003-2005) worden allen ambtshalve aangesloten in de tak ziekte-uitkeringen. Daarnaast kunnen de betrokkenen vrijwillig aansluiten bij het complete sociale statuut. Vanaf 1 januari 2006 is ook deze volledige verzekering voor alle meewerkende echtgenoten verplicht.

Voor twijfelgevallen is er Payroll

Er zijn zo van die twijfelgevallen: journalisten die enerzijds vasthangen aan een freelance-statuuut maar niettemin opteren voor de zekerheid en bescherming van het werknemersstatuuut.

Voor hen is er sinds enige tijd het uit Nederland overgewaaid Payroll systeem. Payroll Services laat als een ei van Columbus toe het vrije zelfstandige bestaan te combineren met een loonstatuuut. Voor de duur dat de freelancer een overeenkomst lopen heeft met zijn opdrachtgever, treedt hij in loondienst van Payroll. Dit bedrijf factureert aan de opdrachtgever conform een contract dat de drie partijen getekend hebben. De opdrachtgever stort het geld aan Payroll, dat eerst de nodige inhoudingen en betalingen doet aan de RSZ en de fiscus en vervolgens het resterende nettobedrag aan de zelfstandige doorstort. In ruil voor de geleverde diensten rekent Payroll een vergoeding aan van 7 procent op het totaalbedrag, exclusief BTW. Payroll betaalt de zelfstandige stevast twee weken na factuurdatum ongeacht of de opdrachtgever op dat ogenblik al geld stortte. Voor meer inlichtingen: Payroll, Ikaroslaan 2, 1930 Zaventem 02/725.70.00.

Vademecum zelfstandigen (3)

Appeltjes voor de dorst

We zegden het al: in vergelijking met de sociale zekerheid van werknemers, is het sociaal statuut van zelfstandigen niet om over naar huis te schrijven. Het stelt voor freelancers de nogal onvermijdelijke uitdaging op zoek te gaan naar aanvullende verzekeringen die hem in geval van ongeval, ziekte, ouderdom of rampspoed beschermen. De verzekeringsmarkt (met zowel overheids- als private initiatieven) biedt nogal wat mogelijkheden aan. We zetten er enkele op een rijtje.

Gezondheid

Een absolute aanrader is natuurlijk de aanvullende verzekering bij het ziekenfonds voor de kleine gezondheidsrisico's. Zelfstandigen die de reguliere sociale bijdragen betalen genieten zoals gezegd enkel een dekking voor grote risico's. De extra maandelijkse bijdrage die men voor de aanvullende ziekteverzekering betaalt, varieert naargelang de leeftijd, de stand van de carrière en het al dan niet ten laste hebben van personen. Zo betaalt een alleenstaande en beginnende zelfstandige jonger dan 25 jaar maandelijks 26,82 euro, terwijl de bijdrage van iemand die ouder is dan 36 en personen ten laste heeft 60,16 euro belooft. Het belangrijke gevolg is dat men ook terugbetaling ontvangt voor een pak kosten gemaakt bij een dokters-, tandarts- of apothekersbezoek.

Wie opziet tegen het risico van hoog oplopende ziekenhuiskosten, kan een hospitalisatieverzekering afsluiten.

Tegen zware uitgaven bij hulp- of zorgbehoefte kan een zorgverzekering worden afgesloten.

Arbeidsongeschiktheid

Heel wat verzekeraars waarborgen zelfstandigen tegenwoordig een vast inkomen voor het geval ze arbeidsongeschikt zouden worden.

Ook de AVBB lanceerde vier jaar terug via verzekeraar AIG Europa voor haar leden-zelfstandigen een Protectie Plan. Wie een verzekeringspremie ten belope van 59,49 euro per jaar stort ontvangt bij onmogelijkheid tot werken door ziekte of ongeval na een wachttijd van 30 dagen een invaliditeitsrente van 247,80 euro per maand. Ingeval van overlijden door een ongeval wordt een kapitaal gestort van 14.873,94 euro. Dit kapitaal loopt op tot 23.798,30 euro bij blijvende invaliditeit (wordt berekend op basis van de erkende invaliditeitsgraad). In functie van budget of behoefte kan men de vermelde premies (en dus ook de geboden waarborgen) vermenigvuldigen met maximum 5. De waarborgen gelden wereldwijd, 24 uur op 24, in het privé- en beroepsleven, oorlogsrisico's inbegrepen. Uitgesloten zijn zichzelf toegebrachte verwondingen, zelfmoord of de poging hiertoe, ongevallen of ziekten die het gevolg zijn van verdovende middelen, actieve deelname aan daden van terrorisme, stakingen en oproer, gevaarlijke sporten zoals zweefvliegen en valschermspringen, snelheidswedstrijden met motorvoertuigen... Ook ziekten waaraan men reeds lijdt bij afsluiting van het contract komen niet in aanmerking. Er is voor het afsluiten van dit contract geen medisch onderzoek nodig, enkel een verklaring op eer.

Pensioen

De beste manier waarop zelfstandigen hun karige pensioentje kunnen aandikken wordt zonder twijfel aangereikt door de overheid, en luister naar de naam Vrij Aanvullend Pensioen. Hiervoor komen enkel zelfstandigen in hoofdberoep in aanmerking, en dit voor zover ze hun sociale bijdragen

effectief betalen.

De VAP-premies dienen net als de sociale bijdragen gestort te worden aan het sociaal verzekeringsfonds. Het systeem is soepel: zelfstandigen kunnen zelf beslissen welk aandeel van hun nettobedrijfsinkomen (gaande van 1 tot 7 procent) ze storten als premie. Er dient betaald per kwartaal, maar men kan zonder problemen kwartalen overslaan. De premies zijn fiscaal aftrekbaar en kunnen bovenop andere individuele levensverzekeringen worden afgetrokken. Men bespaart bovendien op sociale bijdragen. Sinds 1999 is het voordeel van het VAP uitgebreid tot de meewerkende echtgenoot. Het VAP-kapitaal wordt bij de uitkering later ook fiscaal mild behandeld.

Men kan vanzelfsprekend ook private formules van pensioensparen en levensverzekering afsluiten. Die laatste waarborgt de uitbetaling van een extra pensioen of, indien men eerder overlijdt, van een kapitaal of rente voor de nabestaanden. De bijdragen zijn aftrekbaar voor respectievelijk 600 en 1.800 euro per jaar, maar het fiscaal voordeel is merklijk minder dan bij het VAP.

Huis en Goed

We gaan hier niet nader in op de noodzaak om goed verzekerd te zijn voor malheuren aan woning of voertuig.

Wel maken we van de gelegenheid gebruik om te wijzen op de wenselijkheid om ook het werkmateriaal te verzekeren tegen beschadiging, verlies of diefstal. De meeste verzekeringsmaatschappijen komen hiervoor in aanmerking. Zowel schrijvende als beeldjournalisten zijn met een goede materiaalverzekering gediend.

(Beroeps)aansprakelijkheid

Afgezien van de klassieke burgerlijke aansprakelijkheid - waarvoor de zogenaamde gezinsverzekering nuttig is - lopen journalisten ook kans in hun beroepsleven fouten te begaan met schade voor een ander tot gevolg. Denk aan onterechte naamsvermelding, een onbewezen beschuldiging, een beledigend beeld...

De AVBB bedong voor haar leden een performante groepsverzekering voor beroepsaansprakelijkheid en de in dit verband nodige rechtsbijstand. Voor een jaarpremie van 52,22 euro kunnen leden zich indekken tegen stoffelijke schade die ze aanrichten, tegen materiële of morele schade ingevolge hun berichtgeving, alsook tegen gerechtelijke procedures die hen misschien te wachten staan. Met name voor zelfstandige journalisten, die ter zake niet op een werkgever kunnen terug vallen, is deze groepsverzekering bijzonder interessant.

VOOR MEER INFO:

www.socialsecurity.be

www.rsvz.be

www.kmonet.be

www.vizo.be

www.vev.be

Mens achter het nieuws

Alles mag, niets moet nog voor Mark Vlaeminck

Frans Wauters

"Als je op je veertigste met pensioen kunt, moet je niet wachten tot je vijftig bent", adviseert Mark Vlaeminck. Zelf heeft hij gewerkt tot zijn zestigste. Op 1 maart bracht de herstructurering van de Vlaamse Uitgeversmaatschappij één van de sierlijkste pennen in het Vlaamse krantenwereldje tot stilstand. Hoewel, Mark Vlaeminck die niet meer schrijft, is ondenkbaar. 'Honger', zijn eenakter voor Koen Crucke, krijgt opvolgers. Een redijkerskamer trekt Mark aan de mouw om iets voor haar te schrijven. Meer wil Mark er voorlopig niet over kwijt, maar treuren om zijn pensionering is er hoe dan ook niet bij: "Ik kan het iedereen aanraden. Leven zonder werkdruk is heerlijk. Niemand commandeert mij. Dit wordt de heerlijkste tijd van mijn leven: alles mag, niets moet."

Heb je een plan voor wat er nu allemaal mag, vraag ik hem.

"Ik wil leren zwemmen. Ik zit zo graag in het water, en heb nooit leren zwemmen. Ik ervaar dat als een gemis. En ik wil goed Spaans leren. Mijn neefje woont in Spanje. Ik trek me uit de slag in die taal, maar dat is me niet genoeg."

Talen hebben zijn levenswandel bepaald, de journalistiek was niet Marks eerte keuze.

"Al op mijn zeventiende wou ik leraar worden. In Leuven heb ik 'klas-sieke' gedaan. Ik stond de eerste jaren van mijn loopbaan voor de klas als leraar Latijn en Grieks. Toen ik de namen van mijn studiegenoten Jan Veestraeten (Gazet Van Antwerpen) en Rob Jans (TV-Express) onder artikels las - artikels die ze schreven vanuit 'exotische' plaatsen als Blankenberge of Turnhout - besepte ik dat mijn leven slechts uit vier muren van een klaslokaal bestond. In 1968 stond daarbuiten de wereld in brand. In Parijs wierpen mijn leeftijdsgenoten barrikaden op. Voor de deur van mijn 'kot' in Leuven, braken ze de straten op. Toen hield ik het niet meer uit."

Hij had dan al een poging achter de rug bij Gazet van Antwerpen. "Voor de redactie Leuven vroeg de Gazet in 1967 een jonge reporter. Ik werd op proef aanvaard, maar drie maanden later stond ik weer voor de klas. We beleefden toen andere tijden. Walter Zinzen werkte op de redactie van de Gazet. Ik werd direct gewaarschuwd dat ik hem beter zou mijden, want die man 'dacht soms links'. Van dan af begroette ik hem extra uitbundig. Ik kon die loopbaan wel vergeten."

In de zomer van '68 organiseerde De Standaard een examen. Het weekblad Zondagmorgen had een eindredacteur nodig. Uit 600 kandidaten kwam Mark Vlaeminck naar voren. Negen maanden later had directeur Jan Merckx, die later VTM zou oprichten, goed nieuws en slecht nieuws. "Zondagmorgen stopt en ge zijt allemaal uw werk kwijt, zei Merckx.

Mark Vlaeminck: Will mogen zeggen tegen meneer Tura (Foto Maitrise)

Maar we beginnen met TV-Express, en ge moogt allemaal aan de slag."

"Daar heb ik geleerd dat er in alles een verhaal zit. 'Wij Heren van Zichem' werd toen opgenomen. Ik mocht veertien dagen op locatie. Tot ik terugkwam. Je schrijft me nu dertien verhalen, zei Merckx. Bij iedere uitzending eentje. Ieder verhaal was drie bladzijden TV-Express." "Mijn wereld kon niet meer stuk. Ik was 25 en mocht Will zeggen tegen mijnheer Tura. Na drie jaar verlangde ik toch naar de dagkrant. Ik mocht beginnen op de editie West-Vlaanderen, en na 9 maanden mocht ik naar de reportagedienst bij Louis De Lentdecker. Daar heb ik alles gedaan. Met Boudewijn mocht ik op bezoek bij Jules Nyerere in Tanzania. Bij Tito heb ik op zijn privé-eiland Brioni gelogeed. Zelfs de Ronde van Frankrijk heb ik als cursief-schrijver gevolgd."

Cursiefjes. Mark Vlaeminck is één van de weinigen die ze in de vingers heeft. Toch heeft hij er niet zoveel geschreven. "Ach, er moet plaats voor zijn. En het wekt afgunst op. De collega's zien je tien minuten tikken, maar het echte werk zien ze niet. Het kost zweet en tijd om de juiste formulering te vinden."

"Op de pagina 'Beknopt verslag' die ik samen met Lieve Herten voor Het Nieuwsblad maakte, heb ik me toch jaren kunnen uitleven. Daar konden dingen waar elders geen plaats voor was. Mijn mayonaise mislukt altijd. Waar vind ik mispels voor confituur? Maar ook: ik ben een non die heel haar leven les heeft gegeven, mijn loon ging naar het klooster, en nu ben ik gepensioneerd en krijg ik van moeder overste maar 100 frank mee als ik twee weken bij mijn zus ga logeren, waardoor ik niet eens haar kinderen op een ijsje kan trakteren - vindt u dat normaal?" "Hoe wanhopig moet iemand zijn om zulke brief naar een krant te sturen? Dan beseft je toch dat je voor veel mensen wat betekent."

Fotopersprijs

Fotopersprijs

Bert Hulselmans, 'Mieke Vanoppen bij de 10de fakkeltocht op 20.02.2002'. Prijs in de categorie gebeurtenissen (gesponsord door Ford Motor Company Belgium)

Ludo Mariën, 'Opening Fotomuseum. Niet iedereen had een plaats'. Prijs in de categorie cultuur (sponsor Metro Foto)

Thomas Vanhaute, 'Allo, Allo ? Het verdrinken polderdorp Beveren'. Prijs in de categorie natuur en milieu (sponsor Electrabel)

Nick Hannes, 'Koerdisch vluchtelingenkamp, Noord-Irak, januari 2002'. Prijs in de categorie buitenland (National Geographic)

De laureaten van de 12de Fotopersprijs Vlaanderen zijn gekend. De negen g... en Filmpers - afdeling Antwerpen/Limburg in de bloemetjes gezet. Op deze... omwille van de actualiteit (politiek !) op de achtercover gezet.

De jury moest een selectie maken uit circa 400 inzendingen van 36 erkende... (3 prijzen), cultuur, natuur en milieu, politiek, buitenland, sport, en ludiek.

foto, het verhaal achter de foto, de sterkte van de compositie, de originali...

Een representatief overzicht van de ingezonden foto's is te bezichtigen va... gelijkvloerse verdieping van de KBC-Toren, Schoenmarkt 35). Openingsurem...

toegang is gratis. Alle gelauwerde én genomineerde foto's kunnen ook wor...

De foto op onze achtercover is van Filip Claus, heeft als titel 'Vera Dua e... (gesponsord door BASF.)

Fotopersprijs

s Vlaanderen

gelukkigen zijn op 25 april door de organiserende Beroepsunie van de Foto- twee pagina's vindt u acht bekroonde inzendingen. De negende hebben we

beeldjournalisten. Zeven prijscategorieën werden voorzien: gebeurtenissen De jury baseerde zich bij zijn keuze ondermeer op de nieuwswaarde van de teit en de technische kwaliteit.

an 26 april tot en met 30 augustus 2003 in zaal Scaldis in Antwerpen (de : van 9 tot 18 uur tijdens werkdagen en van 13 tot 16 uur op zaterdag. De rden bekeken op www.provant.be/fotomuseum/persfoto2002.

en Patrick Dewael maken ruzie', en kreeg de prijs in de categorie 'Politiek'

Harry Goossens, 'De herstructurering van de post'. Prijs in de categorie ludiek (sponsor brouwerij De Koninck)

Rudi Van Beek, 'Super Mario op wereldkampioenschappen wielrennen te Zolder'. Prijs in de categorie sport (sponsor Coolens en Deleuil)

Yorick Jansens, 'Waterellende'. Prijs in de categorie gebeurtenissen (sponsor KBC)

Mine Dalemans, 'Personeel Philips Hasselt kreeg definitieve sluiting van de vestiging te horen'. Prijs in de categorie gebeurtenissen (prijs van de Vlaamse Gemeenschap)

HOE SANITAIR IS D

Te kakken gezet

Rudy Collier

Algemeen hoofdredacteur De Morgen

Keren de Vlaamse media hun kar tegenover het Vlaams Blok ? De verschuiving in de geesten en de pennen is, zelfs zonder enige wetenschappelijke studie, manifest. Hoofdredacteurs vinden nu zonder gêne dat het Vlaams Blok een partij is als een ander. Politici die voor het cordon sanitaire zijn, vinden nauwelijks onverholven spot op hun weg. Op de tv-zenders worden de Blok-kopstukken, in vergelijking met pakweg twee jaar geleden, doodgeknuffeld. Filip Dewinter zag, na jarenlang op een principieel njet te zijn gestoten, zijn politieke natte droom werkelijkheid worden: lachend op de cover van het politieke weekblad Knack: kijk, mama, we hebben gewonnen !

Politieke commentatoren van Het Laatste Nieuws en Gazet van Antwerpen staken het in een recent debat in datzelfde weekblad Knack trouwens niet meer weg: laat het Blok maar meeregeren, we zijn er geen voorstander van, maar we zijn er ook niet tegen. Een beetje 'maar' en 'als' en dan kan het wel. Zonder de positie van het Blok in de stad Antwerpen zou deze morele verwatering niet hebben plaatsgevonden, het is de Antwerpse vox populi die de journalistieke geesten heeft aangetast. Maar hebben een aantal media die vox populi niet eerst gecreëerd om er daarna een beroep te kunnen op doen ? Ik vrees van wel. Er zijn al vele redenen aangehaald voor de niet te stuiten zwarte groei in de Scheldestad, maar een ontleding over de rol van de plaatselijke media is er nog altijd niet geweest. Komaan, Kris Deschouwer, aan het werk.

In Antwerpen - laat ons een kat een kat noemen - is jarenlang de rechtse weg bereid door de Gazet van Antwerpen. Mede door het pure regionale karakter van deze krant is dat nooit onderkend, noch door wetenschappers, noch door de nationale politici. Van een onderschatting gesproken. Zo is er geen enkele krant in wiens regionale edities de kleine garnalen van het Blok zoveel aan bod komen als in de Frut, niet in het Laatste Nieuws en niet in het Nieuwsblad. Bij de Gazet van Antwerpen is al vele jaren terug de weg bereid door de kolommen open te stellen voor de Blok-kopstukken maar ook door de toonzetting en de sfeerschepping rond een aantal thema's die het Blok zo graag op de agenda heeft. Een asielcentrum in Ekeren ? Over acht kolommen kreeg 'de buurtbewoner' het woord: 'IK KOOP ME EEN DOBBERMAN'. Ik hoop dat die dobbberman de juiste mensen heeft gebeten, maar soit. De recente politieke crisis ? Laat ons de gewone Antwerpenaar er nog eens een lap op

geven, opnieuw over acht kolommen en even subtiel: 'ZE ZETTEN ONS TE KAKKEN'. Kijk, wie als Antwerpse journalist zo'n titels doelbewust gebruikt, weet waar hij of zij naartoe wil. Naar een verdere verzuring van de Antwerpse geesten, naar het permanent opfokken van de lagere instincten, naar een politiek rijp maken voor het extreem rechtse gedachtengoed. De dagelijkse dosis vergif, niks is efficiënter.

Rudy Collier

Een argument is dat de krant nu eenmaal duizenden Blok-lezers telt. Maar die lezers hebben ze zelf verdiend, meer zelfs, ze hebben ze gekweekt. Ik vraag me af of het Blok in Antwerpen ooit zo had kunnen groeien zonder dat decennialang de plaatselijke krant de onvrede heeft gecultiveerd en gevoed. Een Lou De Clerck, zeker geen linkse rakker maar wel een fatsoenlijk mens, schrok zich ooit te pletter toen hij besepte wat een invloed de toen nog kleine partij Vlaams Blok had binnen de krant die hij moest leiden. En hoe zwaar Filip Dewinter er toen al woog. Zowat de halve redactie, en niet van de minsten,

schreef er bovendien het extreem-rechtse Pallieterke vol. Criminaliteit ? Bij de Antwerpse persjongens was het jaar na jaar een gekend fenomeen: de Frut publiceerde criminaliteitscijfers op de eerste pagina, 's anderendaags zagen we steevast de vernietigende commentaar van Dewinter in de krant.

Voor wat, hoort wat.

Ooit interpelleerde ik de hoofdredacteur hierover. Het antwoord was simpel: "Primeur is primeur, het kan me niet schelen van waar die cijfers komen." Daar ligt het probleem: het kan de Gazet van Antwerpen niet schelen welk klimaat er in de stad wordt geschapen. Zo was het ook in hoge mate het geval in het dossier dat leidde tot de val van het Antwerps schepencollege. Een val die er kwam door een amalgaam van feiten, commentaar en sfeerschepping. Voor de krant nam een Visa-kaart Augusta-propoorties aan. Aan de feiten werd een politieke agenda gekoppeld, die, en dat was gewoon afleesbaar in de krant, synchroom verliep met de commentaren en eisen van het Vlaams Blok. Het kon de journalisten geen bal schelen. Of juist wel?

DE ANTWERPSE PERS?

We deden alleen maar onze journalistieke plicht

erhouding wordt in de Antwerpse de proef gesteld. Rijden sommige (et) voor het Vlaams Blok? Of zijn stiek cordon sanitaire die een politiemensen valt met hun persplichten? ten hun visie uiteen. Onverbloemd ingepast in de rede te vallen.

politie. Het was relevant nieuws, want de politie kost dit jaar in Antwerpen 165 miljoen euro of 6,657 miljard frank. Het is per hoofd van de bevolking het duurste korps van Vlaanderen en wellicht een der duurste van Europa. Je mag voor die prijs iets meer verwachten dan ruziënde topofficieren. De problemen werden bevestigd door de burgemeester en enkele dagen later op de klassieke wijze onder de mat geveegd. "Alles is opgelost. Er is niets aan de hand", zei mevrouw Detiège.

We wisten wel beter. Het licht van de zon ontkennen is een veel gebruikte communicatietechniek in Antwerpen. Het werkt natuurlijk averechts. Betrokkenen worden er wanhopig bij. Journalisten bijten zich dan vast. Het werd steeds erger. Na de reisclubjes, de handel in overuren, teambuilding in luxe-oorden, favoritisme en raar gebruik van kredietkaarten bij de politie, verschuof de aandacht naar gelijkaardige misbruiken bij de top van de administratie en de politieke bestuurders.

Hoe meer ze schoten op de boodschappers, hoe erger de 'ontkenners' wegzonken in het moeras. Ze zaten allemaal te wachten tot we in de fout zouden gaan. We publiceerden echter alleen feiten waar we 100 procent zeker van waren. In andere kranten lazen we dat hoofdrolspelers dure advocaten onder de arm namen. We hebben van hen niets gehoord of gezien. We kregen geen enkel recht op antwoord, geen enkel verzoek tot rechtzetting. Niemand belde zelfs met de hoofdredacteur om ermee te stoppen. Er waren alleen aanmoedigingen van lezers, talrijker dan ooit.

We deden eigenlijk alleen maar onze journalistieke plicht, zoals zovele anderen dat hebben gedaan in vroegere affaires, van RTT-schandaal tot Augusta. Er was niets bijzonders aan. En toch. Voor het eerst in de geschiedenis werden we niet meer

Op 1 februari jl. bracht *Gazet van Antwerpen* een bericht over een felle ruzie aan de top van de *Antwerpse*

beoordeeld op wat we journalistiek hadden gedaan – want daar was niet veel op aan te merken – maar op wat we politiek en ideologisch hadden moeten doen. Voor het eerst in de geschiedenis bleken politieke berekeningen belangrijker te zijn dan de persvrijheid. Dat politici zich van een dergelijke tactiek bedienen om zichzelf wit te wassen, zou ik nog kunnen begrijpen (maar niet goedkeuren), maar dat journalisten daaraan meedoen, kan ik niet vatten. Het einde van ons vak is nabij als politiek opportunisme de norm wordt. De waanzin regeert als alles eerst op een politiek-ideologisch schaalte moet worden afgewogen. Het is de negatie van alle journalistieke principes. Ik weiger daaraan mee te doen.

Roger Van Houtte

Ons werd verweten dat we de belangen dienden van het Vlaams Blok. Wij waren de wegbegeleiders, we volgden de agenda van het Blok. In de werkelijkheid waren we daar totaal niet mee bezig. Het Blok sprong op een rijdende trein. Het Blok had geen verdienste aan de onthullingen en reageerde politiek zwak door van heel de zaak – zelfs letterlijk – een poppenkastvertoning te maken. Dat ik dat als commentator ook herhaalde malen schreef, zag men niet of wilde men niet zien. We werden zelfs aangeraaden voor 2006 naar het Vlaams Blok over te stappen. Trop kan soms te veel worden.

Nog een prachtige vondst was het zogenaamde 'amalgam'. Wij zouden dat ervan gemaakt hebben door ernstige feiten te vermengen met pietluttige (waarmee uiteraard de Visa-kaarten werden bedoeld). Je moet stekeblind zijn of het dossier totaal niet kennen om geen verband te zien tussen de corruptie van ambtenaren en de 'losse cultuur' van de politici. Drie topambtenaren gingen tegelijk in de fout door wat te graaien in een pot van 50 miljoen. Dat potje van de vzw Soma had moeten dienen voor kansarmoedebestrijding en verbeterprojecten in de wijken en niet om kabinetards en partijmannelen gelukkig te maken. Dat potje, gemaakt door de politici, stinkt. De normvervaging was normaal geworden in Antwerpen. Het werd zelfs openlijk goedgepraat en 'flamboyant gedrag' genoemd. Wij wensen dat deze cultuur wordt begraven. En voor de rest willen we niet dat de onafhankelijke journalistiek wordt geofferd op het altaar van het politieke dogma.

Roger Van Houtte
Commentator *Gazet van Antwerpen*

Slechte perswetten, uitstekend handboek

De beste perswet is geen perswet, zijn wij in de beste liberale perstraditie wel eens gewend te declareren, maar dat is natuurlijk zonder de vele honderden - duizenden ? - wetsartikelen gerekend die ons journalistieke doen en laten wel degelijk beheersen.

Gelukkig is er nu het Handboek Mediarecht van de Gentse hoogleraar Dirk Voorhoof. Dat levert - voor het eerst in Vlaanderen - een helder overzicht van al die wettelijke bepalingen. Een eerste deel betreft de vrijheid van expressie en informatie in het algemeen - en gaat daarbij kritisch in op de wettelijke beperkingen die even goed voor mediaprofessionals gelden. In een tweede deel behandelt Voorhoof de eigenheden van het Vlaamse audiovisuele mediabestel. Het derde en laatste deel van het boek omvat de deontologische krachtlijnen die de mediasector zelf heeft uitgewerkt, inzake zowel journalistiek als reclamevoering.

Dirk Voorhoof zet dat allemaal uiteen in korte, krachtige hoofdstukjes. Die zijn niet enkel aangenaam lezen op zich, ze laten bovendien een snel en functioneel opsnoeren van wel-

bepaalde informatie toe. Een gericht hergebruik van Zak-cartoons maakt het geheel nog aantrekkelijker. Toch een manco: het uitblijven van een trefwoordenregister. En dat dit het ultieme vademecum voor journalisten zou zijn hebben we ook niet gezegd: daarvoor blijft het wachten op een handleiding die ook aandacht heeft voor de beroepstechnische en sociaal-

rechtelijke aspecten van hun vak. Niettemin: een aanrader ! U kan nu beginnen sparen voor uw persoonlijk exemplaar. (PD)

Dirk VOORHOOF, *Handboek Mediarecht*, Larcier/Brussel, 2003, 478 pagina's, 120,00 euro

Hoe spel je 'frigobox' ? (*)

Vermijd de zin: 'Minister Verwilghen viel uit de lucht toen hij vernam dat stakerspiketten het justitiepaleis viseerden.'

Schrijf of zeg wel: 'De minister wist nergens van toen stakersposten naar het gerechtsgebouw trokken.' En nog zo'n tip: beter dan de kop 'Kippebedrijf verwoest door SARS-virus', zet je boven je stuk iets als 'SARS verwoest kippenbedrijf'.

Ziedaar enkele vrije toepassingen van de ontelbare taaltips uit het nieuwe Stijlboek van De Standaard-journalist Ludo Permentier. Het gaat om een herziene versie van het boek dat Permentier vijf jaar geleden samen met Ludo Van den Eynden uitbracht. De nieuwe editie is ook merkkelijk dikker. Nieuw is bijvoorbeeld een zeer uitvoerige alfabetische trefwoordenlijst met taaltips. Ander materiaal is dan weer geschrapt, en wordt nu ter beschikking van het publiek gesteld via de website www.standaard.be/stijlboek.

Het nieuwe Stijlboek bevat een pak algemene taalinformatie en -tips. De hoofdstukken over woordgebruik, spelling en zinsbouw zijn zonder twijfel voor om het even welke auteur relevant. Journalisten zullen hun bijzondere gading vinden in de hoofdstukken over journalistieke genres, schrijfstijl en vormgeving en typografie. Een betere handleiding omtrent redactionele vaardigheden is er momenteel niet op de Vlaamse markt.

De passages waarin Ludo Permentier gelijk ook enkele deontologische vraagstukken belicht, vallen daarentegen wat licht uit. Overigens presteerde De Journalist het - niet zonder enige fierheid - het Stijlboek op één foutje te betrappen: een verkeerde splitsing op regel zeven van pagina 193. Niettemin en zonder enig voorbehoud: een absolute aanrader, en niet alleen voor de collega's van De Standaard.

(PD)

Ludo PERMENTIER, *Stijlboek*, De Standaard/Roularta Books, Roeselare, 2003, 534 pagina's.

(*) Hoe dan ook fout, moet immers 'koelbox' zijn.

& Auteurs
Media

Censures Censuur

Colloque Colloquium
16 mai 2003 16 mei 2003
Fondation Universitaire Universitaire Stichting
Bruxelles Brussel

<p>Droit d'inscription Colloque + ouvrage : Abonnés A&M : 139 € • Non abonnés : 210 € Ouvrage seul (env. 200 p.) : Abonnés A&M : 55 € • Non abonnés : 75 €</p>	<p>Inschrijving Colloquium + boek : Abonnees A&M : 139 € • Niet-abonnees : 210 € Boek alleen (circa 200 p.) : Abonnees A&M : 55 € • Niet-abonnees : 75 €</p>
--	--

Renseignements Inlichtingen
☎ 010/48.26.31 • ☎ 010/48.26.50 • E-mail : clotilde.legreve@larcier.be
Programme détaillé/Uitgebreid programma: www.larcier.be

LARCIER

Onder embargo

Radio 4 FM bespaart. De niet zo lang geleden erkende nationale radiozender heeft de helft van zijn al niet zo grote redactie aan de deur gezet. ●●● Half april gehoord in Titaantjes bij Pat Donnez op Radio 1: **Luc Van Der Kelen** van Het Laatste Nieuws die open en bloot vertelt hoeveel hij verdient: circa 3.000 euro plus dertiende plus veertiende maand plus bedrijfswagen etcetera. ●●● Niet zo opvallend veel wanneer je het vergelijkt met andere beroeps categorieën natuurlijk, maar wel een behoorlijk stuk hoger dan wat een modale (en zekere een beginnende) journalist verdient. ●●● Wat Luc zelf overigens goed zegt te beseffen. ●●● De **Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ)** plant naar aanleiding van haar conferentie in november een bundeling van mooie onderzoeksverhalen uit Vlaanderen en Nederland. Stofde je zelf recentelijk iets klaar, of ken je recent journalistiek vorsingswerk van collega's, dan kan je mailen naar l.sengers@vvoj.nl. ●●● **John Lootens**, ex-De Morgen, is op 76-jarige leeftijd overleden. Hij werd in 1948 redacteur bij de toen nog voluit socialistische Vooruit. Lootens was overigens ook actief lid van de Gentse BSP. Op 1 januari 1985 ging hij met pensioen. Begin jaren '90 was John Lootens nog voorzitter van de afdeling West- en Oost-Vlaanderen van de AVBB. ●●● **Trui Moerkerke** is de nieuwe hoofdredacteur (-trice) van Weekend Knack. Ze vervoegt directeur van de redactie Tessa Vermeiren aan de top van het magazine. ●●● In Brussel zijn op 28 april de 'terrorisme-pocessen **Massout-Tabelsi**' onder een groot veiligheidsgesternte van start gegaan. Een van de politiematregelen houdt in dat enkel journalisten met een bijzondere accreditatie erin mogen. **Freddy Kempeneer**, syndicus van de Brusselse gerechtsjournalisten, fungeert naar goede gewoonte als go-between tussen redacties en gerecht. ●●● Niet enkel actievoerders maar ook persmensen lijden onder de toenemende repressie naar aanleiding van de groeiende mondiale spanningen. Toch brengt een en ander af en toe ook een positief resultaat op, zoals, op 18 maart jl., een duidelijk arrest van het **Hof van Cassatie** over het spreekrecht van actievoerders. ●●● Cassatie floot het Gentse hof van beroep terug, dat twee voorgeleide activisten van **Indymedia** had vrijgelaten op voorwaarde dat ze geen enkel contact hadden met de pers. Is strijdig met (ondermeer) de vrijheid van meningsuiting, oordeelde het hoogste rechtscollege van het land. ●●● Nog meer heibel tussen pers en politie. Toen in het kader van de vogelpesteris op 16 april een kippebedrijf werd 'geruimd' in Meeuwen, slingerde de plaatselijke politie alle aanwezige journalisten, fotografen en cameramensen **op de bon**. Volgens de politie hadden de perslui een doorgangverbod genegeerd. Iets wat de betrokken nieuwsvaarders in de RUG-kranten formeel ontkennen. ●●● **Paul Keyzers** leidt van meet af aan de mannenbladen Menzo en Maxim. Menzo werd onlangs overgenomen door de uitgever van Maxim, Meta Media. ●●● De redactionele leiding van Menzo komt weliswaar in handen van **Tom Vandyck** (31). Toms is de zoon van Jaak Vandyck (Het Belang van Limburg) en Tessa Vermeiren (Weekend Knack), en was eerder aan de slag bij P-Magazine, Ché, en politieke partij SP.A. ●●● **Rik Van Cauwelaert**, hoofdredacteur van Knack, gaat audiovisueel. Sinds medio april is hij te zien in het verkiezingsprogramma Breekpunt op **Kanaal Z**. Daarin worden de politieke partijprogramma's economisch doorgelicht. ●●● Nu ze door het Brusselse gerecht definitief van alle pedofiliebetichtingen vrijgesproken zijn, overwegen vier leraren van het Ukkelse college **Saint-Pierre** een schadeclaim tegen vier Franstalige media. Het gaat om La Dernière Heure, Ciné-Télé-Revue, Père Ubu en RTL-Tvi. De

gerechtelijke actie wordt ondersteund door de Franstalige christelijke vakbond CSC. ●●● Ons komt ter ore dat enkele journalisten, die nochtans in regel zijn met hun lidmaatschap van de VVJ, geen exemplaar ontvingen van het **Jaarboek 2003** van de Belgische Pers. Wie zich nog in dat geval zou bevinden, kan steeds het secretariaat contacteren: tel. 02/235.22.70, e-mail avbb@journalist.be. ●●● Bij **Sud Presse** is een sociaal akkoord uitgewerkt ter regeling van de zware moeilijkheden die even zelfs tot een staking en het niet-verschijnen van de titels La Nouvelle Gazette, La Meuse, La Capitale en La Province hebben geleid. De directie verbond zich ertoe de journalisten de reeds in 1999 toegezegde loonsverhoging van 4 procent samen met een baremieke verhoging van 2 procent uit te keren. ●●● Onze Franstalige broeders en zussen van de **AJP** waren net zoals de vakbonden SETCA en CNE verplicht hun duit in het zakje te doen: de journalisten zouden aanvaarden om in een lagere baremacategorie terecht te komen, wat concreet betekent dat de verhogingen gedurende drie à vier jaar worden uitgesteld. ●●● Ondertussen worstelt Sud Presse ook nog met een forse herstructurering, waarbij - als het van de directie afhangt - een derde van het werknemersbestand van de regionale krantengroep wordt geschrapt. Sud Presse behoort tot de groep **Rossel**, die ook nog Le Soir uitgeeft. ●●● **Geoffrey Peck** was compleet depressief, toen hij op een kruispunt in de Britse gemeente Brentwood gekomen zijn polsen probeerde door te snijden. Geluk voor Geoffrey: een bewakingscamera van de plaatselijke politie straalde zijn zelfmoordpoging door - wat de politie toeliet net op tijd tussenbeide te komen. ●●● Maar Geoffrey had ook pech, want even later doken de camerabeelden van zijn optreden op in programma's van zowel de regionale televisieomroep als de nationale BBC. De Brit dreef zijn onvrede hierover door tot voor het **Europese Mensenrechtenhof** in Straatsburg. ●●● En dat gaf hem uiteindelijk gelijk. Het uitzenden van een **zelfmoordpoging** schendt de privacy wanneer dit ongevraagd gebeurt of zonder de betrokkene voldoende onherkenbaar te maken, aldus het Hof. Meer op www.echr.coe.int, affaire Peck c/ Verenigd Koninkrijk. ●●● **Laurent** en **Claire Coombs** lijken gelukkig getrouwd, maar de regeling van de persaccreditaties voor de verslaggeving over de plechtigheden verliep niet vlekkeloos, laat ons eerlijk wezen. Met name in de dagen vlak voor was vertwijfeling soms troef - een manco dat we voorlopig maar zullen wijten aan communicatiestoornissen tussen het Koninklijk Paleis en de AVBB. ●●● Anderzijds: uiteindelijk viel alles toch mooi in de plooi. Laurent zou zeggen: 'we moeten tok ook geen spijker zoeken op te laken water'. ●●● Iets wat **Michael Douglas** en **Catherine Zeta-Jones** bijvoorbeeld weer wel hebben gedaan. Zij spanden een proces in tegen een blad dat foto's publiceerde van hun huwelijk, daar waar het acteurskoppel een exclusiviteitscontract had afgesloten met een ander blad. Zeta-Jones en Douglas wonnen hun proces nu ook. ●●● Nog internationaal nieuws. De Italiaanse volksvertegenwoordiging keurde een regeling goed die inhoudt dat een particuliere onderneming nog maximaal twee televisiekanalen kan bezitten. ●●● Dat is een streep door de rekening van **Silvio Berlusconi**, Italiaans premier en mediamagnaat. Hij bezit drie omroepen. ●●● The Washington Post en de Los Angeles Times sleepten elk drie **Pulitzerprijzen** in de wacht. The New York Times, die vorig jaar in het kader van zijn 11-september-berichtgeving nog zeven Pulitzers won, moet zich dit jaar tevreden stellen met de prijs voor beste onderzoeksjournalistiek. ●●●

